

ULUSAL YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ – TÜRKİYE

Raporun içeriği tamamen ETF'nin sorumluluğundadır ve AB kurumlarının görüşlerini yansıtmayabilir.

© Avrupa Eğitim Vakfı, 2025

Kaynak belirtilmesi koşuluyla çoğaltılmasına izin verilir.

1. GİRİŞ

Türkiye, 2015 yılında Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi'ni, yani Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ni (TYÇ) kabul etmiştir. Çerçeve sekiz seviyeden oluşur ve tüm türlerdeki ve seviyelerdeki yeterlilikleri ve sertifikaları kapsar.

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK), topluca Sorumlu Kurumlar olarak belirlenmiş olup, bu çerçeveyi ortaklaşa koordine etmekte ve uygulamaktadır.

Türkiye, AYÇ Danışma Grubu üyesidir ve genellikle Bologna süreci olarak adlandırılan Avrupa Yükseköğretim Alanı'na katılmaktadır. 2017 yılında, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu hale getirilmiş ve bu çerçevenin Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi (QF-EHEA) ile uyumluluğu belgelenmiştir. 2025 yılında, sistemini AYÇ ile yeniden uyumlu hale getirmiş ve referanslama raporunu güncellemiştir.

TYÇ, operasyonel aşamadır.

2. ULUSAL BAĞLAM

2.1 Politika bağlamı

Türkiye, 1964 yılında AB ile Ortaklık Anlaşması imzalamış ve 1995 yılında gümrük birliği kurulmuştur. Avrupa Konseyi, 1999 yılında Türkiye'ye aday ülke statüsü vermiş ve bu da 2005 yılında üyelik müzakerelerinin başlamasına yol açmıştır, ancak bu müzakereler şu anda askıya alınmış durumdadır. Türkiye, mesleki eğitim politikasını AB'nin Beceriler Gündemi ve 2020 tarihli Osnabrück Bildirisi ile uyumlu hale getirmek için çalışmaktadır.

OECD'ye göre, Türkiye'nin GSYİH büyümesi, ihracatın zayıflaması nedeniyle 2022'de %5,5'ten 2023'te %4,5 civarına yavaşlayacak, iç talep ise büyümenin itici gücü olmaya devam edecek. 2023'teki deprem sorun olmaya devam ediyor. OECD Ekonomik Görünüm Notu – Türkiye (OECD, Haziran 2023) raporunda, ihracatın zayıflaması nedeniyle ülkenin ekonomik büyümesinin 2023 yılında %3,6'ya gerileyeceği, iç talebin ise büyümenin ana itici gücü olmaya devam edeceği öngörülmüyor. 2023 yılında meydana gelen yıkıcı deprem geniş çaplı hasara neden oldu, ancak yeniden yapılanmanın sağlayacağı ivmenin ekonomik faaliyet üzerindeki olumsuz etkiyi telafi etmesi beklenmektedir.

Eğitim Vizyonu 2030 stratejisi, yeni mükemmellik merkezleri kurmak, mesleki eğitimin inovasyonu destekleme konusundaki duyarlılığını artırmak, öğretmen eğitimini modernize etmek ve erişimi ve kapsayıcılığı artırmak gibi önlemlerle mesleki eğitim sektörünün performansını yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı (2015-19), Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-18), Ulusal Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi (2014-18) ve Türkiye Ulusal İstihdam Stratejisi (2024-28), TYÇ'nin uygulanması da dahil olmak üzere Türkiye'nin mesleki eğitim ve öğretim reformunun temelini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Hayat Boyu Öğrenme stratejisi ve Eylem Planı (2014-2018), örgün eğitim sistemi dışında hayat boyu öğrenmeye erişimin iyileştirilmesine özel önem vermiş ve Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması (YSÖD/VNFIL) programını teşvik etmiştir. 2022 yılında, Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar (ÖÖT ve KG Usul ve Esasları) yayınlanmıştır¹. Bu usul ve esaslar, tanımlama, dokümantasyon, değerlendirme ve

¹ Aralık 2021'de prosedür temeli TYÇ Kurulu tarafından kabul edildi. <https://uluslararasi.yok.gov.tr/Documents/avrupa-yuksekogretim-alani-ile-uyumlasma-projesi/documents/onceki-ogrenmelerintaninmasi-kalite-guvenesinin-saglanmasina-usul-esaslar.pdf>

doğrulama olmak üzere dört aşamayı içeren 2012 tarihli Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulmasına İlişkin Konsey Tavsiye Kararı'nın ilkelerini yansıtmaktadır.

TYÇ [2021 Stratejik Belgesi](#) TYÇ'nin etkisini güçlendirmeye odaklanan öncelikleri tanımlamaktadır, özellikle:

- TYÇ'deki yeterliliklerin kapsamını ve sayısını artırmak.
- yaygın bağlamlarda edinilen becerilerin doğrulanmasının yoğunlaştırılması.
- Öğrenim kazanımları yaklaşımlarının uygulanması.
- öğrenciler, işverenler, sendikalar ve meslek odaları dahil olmak üzere paydaşlar ve nihayetinde toplum genelinde ortak yatırım ve sahiplik sağlanması için çaba gösterilmesi.

Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine yönelik politika ve stratejileri belirlemek amacıyla hazırlanan "Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi", 2024 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanmıştır. Politika Belgesi, Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitimin mevcut durumu ve sorun alanlarını, ayrıca bu eğitimin geliştirilmesine yönelik politika ve stratejileri özetlemektedir. Belge ayrıca Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ve bileşenlerini de içermektedir.

[MYK Strateji Planı \(2024-2028\)](#), TYÇ'nin sürdürülebilir bir şekilde uygulanması ve güncellenmesi için birleşik bir yol haritasıdır.

2.2 UYÇ yasal dayanağı

TYÇ, Bakanlar Kurulu'nun 2015/8213 sayılı Kararı ile kabul edilen ve 19 Kasım 2015 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği ile yürürlüğe konulmuştur.

İkinci önemli yasal düzenleme, 2018 yılında kabul edilen TYÇ'ye dahil edilecek Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik'dir. Bazı kurumsal düzenlemeler TYÇ mevzuatından önce yapılmıştır. Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu No. 5544 (2006), UYÇ gelişmelerine uyum sağlamak amacıyla 2011 yılında değiştirilmiş ve özellikle UYÇ'nin geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu kurum olarak MYK belirlenmiştir.

Yeterliliklerin kalite güvencesi ve TYÇ'nin kullanımında tutarlılık ile çerçeve içinde yeterliliklerin uygulanması, son mevzuatın temel hedefleridir.

İkincil mevzuatın uygulanması şunları içerir²:

- Mevcut Yeterlilik Türlerinin Tespiti, Yeni Yeterlilik Türlerinin Belirlenmesi ve Yeterlilik Türlerinin Güncellenmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esaslar.
- Yeterliliklerin Güncellenmesi, Değiştirilmesi ve İptaline İlişkin Usul ve Esaslar.
- Yeterliliklerin Yayınlanması ve Eğitim veya Belgelendirme Kuruluşlarınca Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar.
- Yeterlilikler Veri Tabanının Oluşturulması, Yürütülmesi ve Güncellenmesine İlişkin Usul ve Esaslar.
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Güncellenmesine İlişkin Usul ve Esaslar.
- Önceki Öğrenmelerin Tanınması ve Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar.
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kapsamında Mikro Yeterliliklere İlişkin Usul ve Esaslar.
- Yükseköğretim Mezuniyet Belgelerinde Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Logosunun Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar.

² Tüm mevzuat aşağıdaki adreste bulunabilir: <https://www.tyc.gov.tr/yayinlar?kategorid=3a44289d-519a-4745-b9fd-2e27da2813ad>

3. UYÇ HEDEFLERİ VE İŞLEVLERİ

TYÇ, Türkiye'deki yeterliliklerin sınıflandırılmasını sağlayan bütünleşik tek bir yapı olarak, kalite güvencesi sağlanmış ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim dâhil, eğitim öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilikleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. TYÇ, ayrıca işyerinde veya diğer yaygın ve serbest öğrenme ortamlarda edinilen deneyimlerle elde edilen çıktıları da tanır.

TYÇ'nin hedefleri şunlardır:

- yeterlilikleri tanımlamak, sınıflandırmak ve karşılaştırmak için açık ve tutarlı bir yöntem sağlamak.
- genel, mesleki ve akademik eğitimde veya diğer öğrenim ortamlarında elde edilen tüm kalite güvenceli yeterlilikleri içeren tek bir entegre çerçeve sağlamak.
- sistemin örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında elde edilen öğrenme kazanımlarının uygun şekilde tanınmasını sağlayabilmesi için yeterlilik sistemini sürekli iyileştirmek.
- tanımlanmış ve ölçülebilir yeterliliklere sahip, istihdam edilebilir donanımda bireyler yetiştirilmesine ve dolayısıyla işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunmak.
- öncelikle diploma/sertifika veren kurumlar, endüstri ve sosyal ortaklar olmak üzere tüm taraflar arasında kurumsal işbirliğini güçlendirmek.
- Türkiye'de yabancı yeterliliklerin tanınması ve Türkiye'deki yeterliliklerin yurtdışında tanınması için bir kriter sağlamak ve karşılaştırma aracı olarak hizmet etmek.

4. SEVİYELER, ÖĞRENİM KAZANIMLARI VE YETERLİLİKLER

4.1 UYÇ yapısı ve seviye tanımlayıcıları

TYÇ 8 seviyeden oluşur ve tüm yeterlilik ve belge türlerini ve seviyelerini içerir. Seviye tanımlayıcıları öğrenme çıktıları açısından açıklanır ve Bilgi, Beceri ve Yetkinlik alanlarını kullanır.

Bilgi, bir çalışma veya öğrenim alanıyla ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgidir.

Beceri, “bilginin kullanımı” ve “problem çözme” olarak tanımlanır ve bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ve el becerisi, yöntemler, malzemeler, araçlar ve aletleri kullanma yeteneğini gerektirir.

Yetkinlik, sorumluluk alarak ve/veya bağımsızlık, kararlılık ve öğrenme gereksinimlerini karşılama göstererek bir çalışma veya öğrenme alanında bilgi ve becerilerin kullanılması olarak tanımlanır.

4.2 UYÇ kapsamı ve kapsama alanı

TYÇ, öğrenim yollarına bakılmaksızın tüm yeterlilik türlerini kapsar. Aşağıdakilerin dahil edilmesine olarak tanır:

- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından verilen, Temel Eğitim, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri, Ortaöğretim, Mesleki ve Teknik Eğitim, Hayat Boyu Öğrenme ve Din Eğitimi müdürlüklerini kapsayan yeterlilikler.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) yetkisiyle 266 endüstri bağlantılı yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları (YBK) tarafından verilen yeterlilikler.

- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) koordinasyon ve denetimi altında verilen yükseköğretim yeterlilikleri.

Yeterlilik türleri, aynı seviyede yer alan ancak işlevleri, öğrenim çıktıları, hacimleri ve/veya yönelimleri açısından önemli ölçüde farklılık gösteren farklı yeterliliklerin sınıflandırılmasını sağlar. Yeterlilik türlerine bir örnek, Türkiye'nin önemli bir rol oynadığı, lise sonrası veya yüksek mesleki eğitimde sunulan 5. Seviye Ön Lisans Diplomasıdır. Üniversiteler ve meslek yüksekokulları (MYO'lar), genel veya daha mesleki yönelimli olabilen 5. Seviye Ön Lisans Dereceleri sunmaktadır. Bunlar, Yükseköğretim Kurulu'nun yetki alanına girmektedir.

Seviye 5'teki bir diğer yeterlilik türü, MYK tarafından verilen ve YBK'ler aracılığıyla düzenlenen Mesleki Yeterlilik Belgesidir.

Seviye 4'teki bir tür, genellikle dört yıllık üst ortaöğretim mesleki veya teknik liseyi başarıyla tamamlayan öğrencilere veya bazen mesleki eğitim merkezlerinde, çok programlı liselerde ve özel mesleki okullarda verilen Lise Diplomasıdır.

Ustalık Belgesi, çıraklık programını başarıyla tamamlayanlara verilir. TYÇ'de, sorumlu kurumlarla yapılan görüşmelerin ardından yakın zamanda güncellenen çeşitli yeterlilik türleri bulunmaktadır. Türler, yeterlilik türü tanımlayıcıları ile belirlenmiştir³. Yeterlilik türü tanımlayıcıları, gerektiğinde sorumlu kurumlarla işbirliği içinde güncellenir ve TYÇ Kurulu tarafından onaylanır.

MYK, YÖK ve MEB gibi sorumlu kurumların sorumluluğundaki yeterliliklerin ortak bir dilde tanımlanması ve karşılaştırılabilir hâle getirilmesi amacıyla Yeterlilik Türü Spesifikasyonları geliştirilmiştir. Bu spesifikasyonlar, AYÇ Tavsiye Kararı ekindeki yeterlilik bilgi alanlarına uygun olarak tasarlanmıştır. TYÇ'ye yerleştirilecek yeterliliklerin, ilgili yeterlilik türü spesifikasyonu ile uyumlu olması gerekir. TYÇ'ye dahil edilebilecek yeterlilik türü özellikleri tabloda sunulmuştur.

³ <https://tyc.gov.tr/yayinlar?kategorid=17ea6ce7-8885-4f2d-aaa4-174a0833a09c&search=>

TYÇ seviyesi	Yeterlilik Türünün Adı	Sorumlu Kurum
8	Doktora Diploması (Doktora: Sanatta Yeterlilik/Tıpta/Dış Hekimliğinde/ Eczacılıkta/Veteriner Hekimlikte Uzmanlık)	Yükseköğretim Kurulu
7	Yüksek Lisans Diploması (Tezli)	Yükseköğretim Kurulu
	Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)	Yükseköğretim Kurulu
6	Lisans Diploması	Yükseköğretim Kurulu
	6. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
5	Ön Lisans Diploması (Genel)	Yükseköğretim Kurulu
	Ön Lisans Diploması (Meslek)	Yükseköğretim Kurulu
	5. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
4	Lise Diploması	Millî Eğitim Bakanlığı
	Lise Diploması (Mesleki ve Teknik Eğitim)	Millî Eğitim Bakanlığı
	Lise Diploması (Güzel Sanatlar ve Spor)	Millî Eğitim Bakanlığı
	Ustalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	4. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	4. Seviye Mesleki ve Teknik Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	4. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
3	Kalfalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	3. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	3. Seviye Mesleki ve Teknik Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	3. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
2	Yetişkinler, 2. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Genel Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Mesleki ve Teknik Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
1	Okur Yazarlık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı

Şu anda, TYÇ veritabanında henüz resmî olarak TYÇ'ye dâhil edilmemiş 51 ayrı yeterlilik türü bulunmaktadır, yani 32.000'den fazla yeterlilik geliştirilmiş ve kullanılmaktadır, ancak hâlâ TYÇ'nin resmî bir parçası olamamıştır.

Kısmi yeterlilikler TYÇ'ye dahil edilebilir, ancak şu ana kadar hiçbirisi seviyelendirilmemiştir.

Türkiye'de mikro yeterlilikler, bazı MYK yeterlilikleri veya kurs bitirme belgeleri şeklinde mevcuttur. Bunlar yükseköğretimde de geliştirilmektedir. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından lisanslanan, yaygın öğrenmeyi desteklemek için kullanılan çok sayıda modül bulunmaktadır. Bu küçük MYK yeterliliklerinden birkaçı halihazırda TYÇ'de yer almaktadır, ancak çoğu henüz çerçeveye dahil edilmemiştir.

Uluslararası yeterlilikler de TYÇ'ye dahil edilebilmektedir.

YSÖD yolu ile MYK, adaylara yeterlilik belgesi verebilmektedir.

TYÇ'de seviyelendirilen YSÖD örnekleri: Ahşap Kalıpcı – Seviye 3 MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi, Atık Koordinatörü – Seviye 5 MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi.

4.3 Öğrenme çıktılarının (kazanımlarının) ve standartlarının kullanımı ve yenilenmesi

TYÇ'nin temel dayanağı öğrenme çıktılarıdır. TYÇ Yönetmeliği, çerçeveye dâhil edilecek tüm yeterliliklerin şeffaf, karşılaştırılabilir ve öğrenme çıktıları temelli tasarlanmasını şart koşar.

Sonuçlar, bağlamdan bağımsız olarak öğrenmeyi tanımlamak için ortak bir dil sağlar. Ayrıca, işverenlerin, danışmanların ve öğrenenlerin öğrenmenin değeri ve önemi hakkında daha iyi bir anlayışa ulaşmaları için de çok önemlidir.

MEB'in mesleki eğitim programlarındaki modüllerin tümü öğrenme çıktıları ile tanımlanmıştır. Ancak, MEB mesleki eğitim programlarında henüz öğrenme çıktıları ile tanımlanmış ayrı yeterlilik özellikleri bulunmamaktadır. Bu durum, yeterlilik veritabanının doldurulmasında bir zorluk yaratmaktadır.

MYK, ulusal mesleki standartları ve ulusal yeterlilikleri hazırlamaktan sorumlu yetkili kurumdur. MYK yetkisi altındaki yeterlilikler, meslek standartlarına ve öğrenme kazanımlarına dayanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen genel eğitim yeterlilikleri her zaman öğrenme çıktıları ile tanımlanmamaktadır.

Yükseköğretimde, tüm yeterlilikler öğrenme çıktılarına dayalıdır. Türkiye Yeterlilikler Veritabanında, seviye ve akademik veya mesleki yönelime göre belirli program türleri için kesin çıktı beyanları bulunmaktadır.

4.4 Kalite güvence düzenlemeleri

TYÇ'de yer alacak tüm yeterliliklerin kalitesi güvence altına alınmalıdır. Daha önce de belirtildiği gibi, dahil edilmesi önerilen herhangi bir yeterliliğin öğrenme kazanımlarına dayalı olarak tanımlanması gerekir.

2018 yılında, "TYÇ'de Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik" kabul edildi⁴. Bu yönetmeliğe göre bir yeterliliğin TYÇ'ye yerleştirilmesi için:

1. Yeterlilik formu hazırlanmış ve onaylanmış olmalı.
2. Geçerli ve güvenilir değerlendirme ve ölçme süreçleri yürütülmeli.
3. Belgelendirme (sertifikasyon) işlemleri şeffaf ve tarafsız olmalı.
4. Yeterliliklerle ilgili süreçler iç değerlendirme ve dış değerlendirmeye tabi olmalı.
5. Dış değerlendirme yapan birimler, ekipler veya kurumlar düzenli olarak gözden geçirilmelidir.
6. İyileştirme faaliyetleri, iç değerlendirme ve dış değerlendirme bulguları ışığında gerçekleştirilir.
7. Paydaşların katılımı sağlanır.
8. Yeterliliklerle ilgili süreçler, açık ve ölçülebilir hedefler, kriterler ve kılavuzlar temelinde yürütülür.
9. Tüm süreçler için yeterli ve uygun kaynaklar tahsis edilir ve sürdürülür.
10. Geri bildirim mekanizmaları oluşturulur ve uygulanır.
11. Tüm süreçlerin sonuçlarına elektronik erişim sağlanır.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), kendi yetki alanı dahilinde yeterliliklerin geliştirilmesinden sorumludur. MEB, ortaöğretimde genel ve mesleki-teknik okullar için müfredat reformu başlatmıştır. Mesleki müfredatlar modüler hale getirilmiş ve MEB, yetişkin öğreniminin lisanslanması ve sertifikalandırılmasında da kullanılan 3.500'ü aşkın modülden oluşan bir veri tabanına sahiptir.

Müfredatlar geliştirilmiş olmasına rağmen, çoğu ilk mesleki yeterlilik henüz aktif olarak kullanılmamakta ve tamamen öğrenme çıktıları temelli değildir. Öğrenme çıktıları temelli modüller öğretim için kullanılmakla birlikte, genellikle ayrı yeterlilik olarak değerlendirilmez ve çoğu zaman bir değerlendirme bileşeni içermez.

MYK, söz konusu Mesleki Yeterlilik Belgesi türleri için adayların değerlendirme, ölçme ve belgelendirme süreçlerini yürüten YBK'yi akredite eder. Bu YBK'ler, uluslararası endüstri ve hizmet

⁴Ek B TYÇ Stratejik Belgesinin TQF Paydaşları s. 26-27; <https://www.tyc.gov.tr/indir/tqf-strategy-paper-i114.html>

standartlarına uygunluk açısından Türkak tarafından akredite edilir ve ISO 17024 standardı kullanılarak personel sertifikasyonu süreçleri yürütülür.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yükseköğretim kurumları tarafından verilen yükseköğretim yeterliliklerinin geliştirilmesini koordine eder ve denetler. Yükseköğretim yeterlilik çerçevesi, TYÇ içinde bir alt çerçevedir ve halihazırda işlevseldir. Ulusal çalışma grupları, farklı öğrenim alanlarında yeterlilik ve müfredat geliştiricileri için ortak çıktıları tanımlar.

Ayrıca, 23 Temmuz 2015 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kalite Güvence Yönetmeliği kapsamında Yükseköğretim Kalite Kurulu kurulmuştur. Kurul, ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre yükseköğretim kurumlarının eğitim, araştırma ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerini değerlendirir. Ayrıca iç ve dış kalite güvence, akreditasyon ve bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini yürütür. Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun başlıca sorumlulukları şunlardır:

- yükseköğretim kurumlarının dış değerlendirilmesini yapar.
- akreditasyon kurumunun yetkilendirilmesi ve tanınması süreçlerini yönetir.
- yükseköğretim kurumlarında kalite güvence kültürünün benimsenmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlar.

5. KURUMSAL DÜZENLEMELER VE PAYDAŞLARIN KATILIMI

5.1 UYÇ için yönetim ve kurumsal düzenlemeler

Millî Eğitim Bakanlığı, 2005 yılında TYÇ’nin geliştirilmesini başlatmıştır. MYK’nın kurulmasından bu yana, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ile yakın işbirliği içinde çerçeveyi yönetmiş ve koordine etmiştir.

Bu üç kuruluşun her biri, kendi yetki alanındaki yeterliliklerin kalite güvencesinden sorumludur.

Yükseköğretim için, Türkiye Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) 2015 yılında, yükseköğretim kurumlarının eğitim, araştırma ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerini ulusal ve uluslararası standartlara göre değerlendirmek amacıyla, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişiliği olarak kurulmuştur. YÖKAK, yükseköğretimde Avrupa Standartları ve Kılavuzları’nı (ESG) kullanmaktadır. TYÇ Kalite Güvence Kriterleri, ESG ve AYÇ Kalite Güvence İlkeleri ile tamamen uyumludur.

Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, yükseköğretim kurumları ve MYK kapsamı dışındaki yeterliliklerin kalite güvencesi, ilgili mevzuatta belirtilen ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanacaktır.

TYÇ’nin uygulanmasını denetleyen ve yönlendiren iki kurum vardır: TYÇ Koordinasyon Kurulu ve TYÇ Kurulu. MYK, her iki kurulu da destekleyen TYÇ Sekretaryası’na ev sahipliği yapmaktadır.

TYÇ Koordinasyon Kurulu, en üst karar alma organıdır ve Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı, Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve Mesleki Yeterlilik Kurumu Başkanı’ndan oluşur.

TYÇ Kurulu, 22 üyeden oluşan teknik bir organdır. Yapısı ayrıntılı olarak şöyledir:

- MEB’den 5 üye, hepsi bakanlık müdürlüklerinin başkanlarıdır.
- Yükseköğretim sektöründen 9 üye (4 üye YÖK tarafından atanır; 1 yönetim kurulu üyesi; dönüşümlü olarak: 1 üniversite dekanı, 2 YÖKAK yönetim kurulu üyesi, 1 Ulusal Öğrenci Konseyi temsilcisi).
- MYK: 3 üye, biri başkan yardımcısı.

- Türkiye Ticaret Odaları ve Borsaları Birliği'nden 1 üye.
- Türk Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu'ndan 1 üye.
- En büyük üç sendika konfederasyonundan birer üye.
- Sendika konfederasyonları bünyesindeki eğitim sendikalarından her biri 1 üye.
- En büyük işveren konfederasyonundan 1 üye.

TYÇ Stratejik Belgesi, ikincil paydaşlar olarak 56 kuruluşu listelemektedir⁵.

TYÇ Yönetmeliğine göre, ilgili paydaşların geniş katılımıyla bir TYÇ Danışma Komitesi, TYÇ'nin ilerlemesini değerlendirmek ve paydaşların görüşlerini sunmalarını sağlamak için bir müzakere platformu olarak yılda bir toplanır. TYÇ Danışma Komitesi üyeleri, TYÇ Kurulu tarafından belirlenir ve davet edilir.

TYÇ Stratejik Belgesi, öğrenen temsilcilerinin TYÇ yapılarına dahil edilmesini teşvik eder.

5.2 Kuruluşların ve paydaşların rolleri ve işlevleri

TYÇ Kurulu, TYÇ'nin uygulanmasına yönelik eylem planları hazırlar ve TYÇ hakkında farkındalığı artırmak için bir [iletişim stratejisi](#) geliştirir. TYÇ'nin kalite güvencesi, Yeterlilik Veritabanı, ilerleme yolları, kredi biriktirme ve transferi, yaygın ve serbest öğrenmenin geçerliliğinin onaylanması, yeterliliklerin güncellenmesi, değiştirilmesi ve geri çekilmesine ilişkin ilkeler, prosedürler ve kriterler hazırlar.

TYÇ Koordinasyon Kurulu, TYÇ Kurulu tarafından sunulan prosedür, ilke ve karar önerilerini değerlendirir ve onaylar.

MYK bünyesindeki Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Departmanı, Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu uyarınca 2016 yılından bu yana TYÇ Sekretaryası görevini yürütmektedir. Sekretarya, birim başkanı, dört uzman ve bir sekreterden oluşur ve MYK personeli tarafından görev yapılır. Sekretarya personeline, gerektiğinde geçici ulusal ve uluslararası uzmanlarla destek sağlanır.

Sekreterya:

- Koordinasyon Kurulu ve TYÇ Kurulu'nun teknik ve idari işlerine destek sağlar.
- Kurul yönetimi için eylem planları, yıllık çalışma planları ve faaliyet raporları hazırlar.
- İletişim stratejisinin uygulanmasını yürütür.
- Yeterlilik veritabanını geliştirir ve güncel tutar.
- Arka plan araştırmaları ve prosedür tasarımları hazırlar veya gerçekleştirir.
- Kurul Başkanı tarafından talep edilen diğer görevleri yerine getirir.

İşgücü piyasası paydaşları (işverenler, sendikalar ve istihdam hizmetleri) TYÇ yönetim yapılarında güçlü bir temsile sahiptir. Tüm TYÇ faaliyetlerinde aktif rol oynarlar, karar alma süreçlerine katılırlar ve TYÇ'ye niteliklerin dahil edilmesi için kriterler ile kalite güvencesi kriterlerinin belirlenmesine katkı sağlarlar.

Türkiye, MYK tarafından yürütülen ulusal mesleki yeterlilik sisteminde sektörel komiteler⁶ ile önemli bir yapıya sahiptir. Sektörel komiteler, devlet, işveren ve sendikaların temsil edildiği üçlü yapılardır.

Türkiye'de mesleki standartlar talep üzerine geliştirilir: Bir kuruluş mesleki standart ihtiyacı fark ettiğinde, MYK'ya teklif sunar; MYK talebi onayladıktan sonra metodolojik destek sağlar. Sektörel

⁵ Ek B TYÇ Stratejik Belgesinin TQF Paydaşları s. 26-27; <https://www.tyc.gov.tr/indir/tqf-strategy-paper-i114.html>

⁶ <http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/sector-komiteleri>

Komiteler, kamu kurumları, çalışanlar ve işverenler için: mesleki standartların ve mesleki yeterliliklerin geçerliliğini kontrol etmek, danışma notları hazırlamak görevlerinden sorumludur⁷.

Eğitim ve öğretim kurumları ve sağlayıcıları, TYÇ Kalite Güvence kriterlerine uygun olarak kalite güvence mekanizmalarını geliştirir veya günceller. Ayrıca, TYÇ Seviye Tanımlayıcıları ve TYÇ Yeterlilik Türü Spesifikasyonları temelinde mevcut müfredatları güncellerler. Dahası, TYÇ ile uyumlu olarak yaygın ve serbest öğrenmenin geçerliliğini doğrulamak için mekanizmalar geliştirirler.

TYÇ Stratejik Belgesi, çerçevenin ülkenin Hayat Boyu Öğrenme sistemi için etkin bir ulusal çerçeve olabilmesi için her alana yaygınlaştırılması gerektiğini vurgular. TYÇ'nin benimsenmesi, yalnızca sorumlu ulusal makamlar tarafından değil; paydaşlar, öğrenenler, işverenler, sendikalar, meslek odaları ve toplumun genelinde gerçekleştirilmelidir. Bu yaklaşım, en başarılı Ulusal Yeterlilik Çerçeveleri (UYÇ) örnekleri ile paralellik gösterir.

TYÇ Stratejik Belgesi, bu "TYÇ'nin içselleştirilmesini" desteklemek amacıyla çeşitli eylemler belirlemektedir. Bu eylemler, TYÇ'nin hem üst düzey politika yapımında stratejik olarak kullanılmasını hem de TYÇ Kurulu'nun mevcut üyeleri dışındaki ilgili kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapılan tematik ve uzman çalışmalar yoluyla pratik kullanımını sağlar.

6. ÖNCEKİ ÖĞRENMELERİN TANINMASI VE DOĞRULANMASI

6.1 Yaygın ve serbest öğrenmelerin ve öğrenme yollarının doğrulanması ve geçerliliğinin onaylanması

TYÇ Yönetmeliği, Yaygın Ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması (YSÖD) ile ilgili hükümler içermekte olup, TYÇ'ye dahil olan tüm yeterliliklerin YSÖD yoluyla elde edilebileceğini belirtmektedir. Öğrenciler, geçerlilik onayını kullanarak programlara erişebilmeli, sınavlara girebilmeli veya diğer değerlendirmelere katılabilmeli, muafiyetler elde edebilmeli, birim belgeleri alabilmeli ve kredileri biriktirebilmeli ve transfer edebilmelidir.

Doğrulama mevzuatı güncellenmiştir. Özellikle, akreditasyon, ölçme ve değerlendirme ile ilgili YSÖD ilkeleri ve uygulamasına ilişkin Ekim 2017 tarihli yönetmelik ve sektörde doğrulamanın kullanımına izin veren ortaöğretim yönetmeliğine ilişkin Mart 2018 tarihli revizyonlar güncellenmiştir.

2014-2018 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, AB projeleri de dahil olmak üzere YSÖD'ün yaygın kullanımını teşvik etmiştir. Pilot uygulamalar devam etmektedir; örneğin, Çorum Halk Eğitim Merkezi tarafından koordine edilen Erasmus projeleri ile yetişkin eğitiminde önceki öğrenmeyi değerlendirmek için AYÇ odaklı değerlendirme araçları test edilmektedir.

Ocak 2019'da MYK, [Avrupa Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması Rehberi'nin Türkçe versiyonunu](#) yayınladı. TYÇ Kurulu, [2021 sonuna kadar Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması prosedürünü geliştirdi](#). Prosedür, Avrupa Kılavuzlarının mantığını takip eder. Sorumlu kurumlar (MYK, MEB ve YÖK) kendi yetki alanları dahilindeki yeterlilikler için bu genel ilke ve esasların uygulanmasından sorumlu olacaktır.

MYK, yetişkinlere ulusal mesleki yeterlilikler vermek üzere YSÖD sisteminin uygulanmasını organize etmiş ve desteklemiştir; Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşları (YBK'ler) bu adayların değerlendirme, ölçme ve belgelendirme işlemlerini yürütmektedir. İşveren örgütleri gibi paydaşların YBK'lerde yer alarak YSÖD'e katılımları, MYK yeterliliklerine ve geçerlilik sürecine görünürlük ve güven sağlamıştır.

204 sayılı yasa, belirli mesleklerde belge zorunluluğu getirmiştir; bu, geçerlilik uygulamasında büyük niceliksel artış sağlamıştır. Şimdiye kadar 3 milyondan fazla belge verilmiş olup, bunların 2,5 milyonu

⁷ MYK kitapçığına bakın: https://www.myk.gov.tr/images/articles/UYEP/MYK_Kitapciqi/MYK_booklet.pdf

tehlikeli olarak tanımlanan mesleklerdeki yeterlilikler için verilmiştir⁸. Türkiye'deki bu uygulama, geçerliliğin yasal zorunluluk kapsamında kullanılması nedeniyle, öğrencinin süreci gönüllü başlatıp sertifika veya başka bir geçerlilik belgesi talep ettiği, genel olarak gönüllü olan Avrupa'nın YSÖD yaklaşımından farklı kılardır⁹.

Şimdiye kadar çok sayıda kişi belge almış olmasına rağmen, kadınların doğrulama sürecine katılımı yalnızca %6'dır, ancak bu oran 2020'den bu yana küçük bir artış göstermektedir¹⁰. Bunun nedeni, doğrulama sürecinin çoğunlukla 204 sayılı yasa kapsamındaki mesleklerde yürütülmüş olmasıdır; bu meslekler genellikle erkeklerin hakim olduğu alanlardır. Erişimi iyileştirmek amacıyla, MYK, YBK'ler ve MEB tarafından kadınlar ve göçmenler gibi diğer gruplar için yeni doğrulama düzenlemeleri geliştirilmekte ve uygulanmaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, MEB Hayat Boyu Öğrenme Departmanı, yaygın öğrenmeyi desteklemek amacıyla modüler programların veritabanını oluşturmuştur. Bu modüler programlar, yetişkin öğreniminin belgelendirilmesi için de kullanılmaktadır¹¹. Bu modüler programların geçerlilik yoluyla elde edilebilir olması, kısmi yeterliliklerin tanınmasına imkan vererek Hayat Boyu Öğrenme olanaklarını genişletir.

YSÖD, 2011 yılında Türkiye yükseköğretim sistemine yasal olarak dahil edilmiştir, ancak uygulama yavaş ilerlemiştir. Ulusal bir YSÖD sisteminin tam olarak hayata geçirilmesi için YÖK, MYK ve MEB girişimleri uyum içinde yürütmelidir. Şu ana kadar beş üniversite YBK statüsüne kavuşmuştur.

Geçmişte odak, işleyen bir geçerlilik sistemi kurmak iken, artık odak bu sistemden faydalanan bireylere kaydırılmalıdır. Bu, rehberlik, tanımlama ve belgelemeye daha fazla yatırım yapılmasını ve dezavantajlı gruplardan gelen başvuru sahiplerine mali destek sağlanmasını gerektirir. Önümüzdeki yıllardaki zorluklardan biri, geçerliliğin kadınlar, göçmenler ve işsizler gibi gruplar için eşit derecede erişilebilir hale getirilmesi olacaktır. Bu amaçla, MYK, YBK'ler ve MEB tarafından yeni geçerlilik düzenlemeleri geliştirilmekte ve uygulanmaktadır.

İyi geliştirilmiş bir doğrulama sistemi oluşturmak ve sahada uygulanmasını sağlamak için işbirliği kritik öneme sahiptir. Bu işbirliği, sadece sorumlu kurumlar tarafından değil; paydaşlar, öğrenciler, işverenler, sendikalar ve meslek odaları dahil olmak üzere toplum tarafından da benimsenmelidir.

6.2 Kredi sistemleri

TYÇ'nin ana hedeflerinden biri, farklı yeterlilik türleri arasında geçiş fırsatlarını artırmak ve bireyler için daha kolay erişilebilir bir sistem oluşturmaktır. Bu hedef doğrultusunda, yetkililer TYÇ'ye yerleştirilen her yeterlilik için öğrenme çıktılarının göstergesi olarak şeffaf kredi değerleri belirlemeyi ve kredilere dayalı yeterlilikler arasında yatay ve dikey ilerlemeyi sağlayacak tek bir kredi transfer sistemi kurmayı amaçlamaktadır.

Buna göre, TYÇ kapsamında kredilerle ilgili kılavuz belgeler hazırlanmış, UYÇ yönetim yapıları için eğitim oturumları düzenlenmiş ve yeterliliklerin akreditasyonu için bir ilke ve esas geliştirilmiş ve onay aşamasına getirilmiştir.

Şu anda farklı yeterlilik türleri için çeşitli kredi düzenlemeleri uygulanmaktadır. Eğitim Bakanlığı, kendi yetki alanındaki yeterlilikler için MKTS (ECVET)'e dayalı bir kredi sistemi kullanmaktadır. Yükseköğretimde, hem YÖK hem de üniversiteler AKTS (ECTS) kullanmaktadır. MYK, mesleki yeterlilikler için bir kredi sistemi geliştirmeyi planlamaktadır. Ancak burada bir zorluk bulunmaktadır, çünkü şu ana kadar bu yeterlilikler sadece değerlendirmeye dayandığından, gerçek nominal öğrenim saatleri mevcut değildir.

⁸ https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_istatistik

⁹ Ortak Avrupa İlkeleri 2004,

https://www.cedefop.europa.eu/files/etv/Information_resources/EuropeanInventory/publications/EC_common_pinciples_validation_20040303.pdf

¹⁰ [Türkiye country report Validation of non-formal and informal learning 2023.pdf](#)

¹¹ [Ders programları \(meb.gov.tr\)](#)

TYÇ Kurulu, kredi biriktirme ve transferine olanak tanıyan, iş yüküyle ilişkili bir değerlendirme ve kredi sistemi önermektedir. TYÇ'ye dahil edilecek yeterlilikler için önerilen ölçüt, 1500-1800 saatlik öğrenim süresine karşılık 60 kredi. Bu yaklaşım, hem AKTS hem de MKTS ile uyumludur. Düzenleyici kurumlar, yeterlilik türlerinin kredi aralığını ve yeterliliklerin kredi değerlerini belirleyecektir.

6.3 Hayat Boyu Öğrenmenin teşvik edilmesi

Türkiye'de bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Hayat Boyu Öğrenmeyi teşvik ve destekleme konusunda geniş bir politika ve sosyal zorunluluk vardır. TYÇ, Hayat Boyu Öğrenmeyi mümkün kılmada merkezi bir öneme sahiptir.

Türkiye'nin Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi ve Eylem Planı (2014-2018), örgün eğitim sistemi dışındaki Hayat Boyu Öğrenmeye erişimi iyileştirmeye ve YSÖD'ü teşvik etmeye odaklanmıştır. Ancak, henüz yeni bir Hayat Boyu Öğrenme stratejisi mevcut değildir. Hayat Boyu öğrenme programlarının kalitesini ve erişimini artırmayı amaçlayan 2023 Eğitim Vizyonu, aşağıdaki önlemleri içermektedir:

- mesleki, sosyal ve kültürel beceriler için güncellenmiş Hayat Boyu öğrenme programları hazırlanacak; Hayat Boyu Öğrenme süreçlerine ilişkin toplumsal farkındalığı artırma yolları araştırılacaktır.
- Hayat Boyu Öğrenme alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşların verilerini içeren bir Ulusal Hayat Boyu Öğrenme İzleme Sistemi kurulacaktır.
- Hayat Boyu öğrenme ve yaygın eğitime katılım için verilen belgelerin tanınması kapsamı genişletilecektir.

Yetişkin öğreniminde giderek artan sayıda yeterlilik, özellikle kurs bitirme belgeleri ve MYK belgeleri, TYÇ portalına dahil edilmiştir ve önümüzdeki yıllarda TYÇ'nin bir parçası haline gelecektir. Bu durum, Türkiye'nin örgün eğitim yeterliliklerinin ötesine geçen uluslararası bir eğilimin parçası olduğunu gösterir.

Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Departmanı tarafından sunulan 3.743 modüler program veya Sorumlu Kurumların kapsamı dışında kalan programlar gibi mikro yeterliliklerin TYÇ'ye dahil edilmesiyle ilgili tartışmalar halen devam etmektedir.

Ancak, mevcut TYÇ mevzuatı, farklı tür ve özelliklere sahip yeterliliklerin Ulusal Yeterlilik Çerçevesi'ne (UYÇ) dahil edilmesiyle ilgili endişeleri ele almaktadır. Örneğin, TYÇ Kalite Güvence Yönetmeliği, TYÇ'ye dahil edilecek tüm yeterlilikler için asgari kriterler belirler. Bu yaklaşım, mikro yeterlilikler gibi farklı yeterlilik türlerinin öğrenmenin gerçekleştiği yer veya sunum yöntemi ne olursa olsun, ilgili belge veren kurumun statüsüne bakılmaksızın çerçevede yer almasını sağlar. Öncelik, her zaman kalite güvence kriterlerinin karşılanması ve TYÇ'nin çeşitli yeterlilik türlerini barındırabilmesidir.

7. UYÇ UYGULAMASI VE ETKİSİ

7.1. Uygulama aşaması

TYÇ operasyonel aşamadır.

TYÇ'nin yapısı, seviye tanımlayıcıları ve alanları gibi temel özellikleri uzun süredir belirlenmiştir. Öğrenme çıktıları ve kalite güvence yaklaşımları, hâlihazırda işlevsel olup, paydaşlar tarafından kabul edilmiş ve uygulanmaktadır. Yönetişim yapıları ve veritabanları gibi temel çalışma yöntemleri ve araçları oluşturulmuştur.

TYÇ Veritabanında halihazırda yayınlanmış, büyük çoğunluğu sonuç odaklı yaklaşık 32.488 yeterlilik bulunmaktadır. TYÇ'ye yeterliliklerin dahil edilmesi 2021 yılının Kasım ayında başlamıştır.

TYÇ'deki yeterlilik yerleştirme süreci, MEB, YÖK ve MYK tarafından Kalite Güvence Belgeleri hazırlanıp kamuoyuyla paylaşmasına yol açmıştır. Bu yazının yazıldığı tarihte, uygulama süreci TYÇ'ye toplam 2.159 yeterliliğin dahil edilmesiyle sonuçlanmış olup, bunların 1.761'i YÖK'nin, 398'i ise MYK'nın yönetimindedir.

MYK tarafından yönetilen tüm yeterlilikler, önceki öğrenimlerin değerlendirilmesi yoluyla elde edilir. Bu bağlamda, özellikle örgün eğitimle birleştiğinde, yaygın ve serbest öğrenmenin önemi belirgindir.

Kapsayıcılık, TYÇ'nin temel ilkelerindendir. Çerçevenin geliştirilmesinin başından itibaren kilit paydaşlar ve sosyal ortakların katılımı, kapsayıcılığın kanıtıdır. Bunun nedeni, TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanmasının paydaşlar arasında işbirliğini gerektirmesi değil, aynı zamanda TYÇ'nin eğitim ve öğretimin tüm alanlarında işbirliğini ve ortaklıkları güçlendiren bir araç olarak hizmet etmesidir.

7.2 DYÇ/UYÇ seviyelerini belirtme

TYÇ ve AYÇ seviyeleri, neredeyse tüm yeterlilik türleri için belge ve diploma eklerinde yer almaktadır; bazı yeterlilik türlerinin belgelerinde de belirtilir.

Son yıllarda Türk makamları, öğrenim görenlerin ve çalışanların, özellikle uluslararası başvurularda, belgelerinde ve eklerinde belirtilen TYÇ seviyelerine daha fazla dikkat ettiğini gözlemlemiştir.

7.3 UYÇ'nin Yaygınlaştırılması

TYÇ web sitesi, tanıtım materyalleri içerir ve sık güncellenen haber bölümü ile kullanıcıya yöneliktir; artık daha az teknik dil kullanılarak geniş bir kullanıcı yelpazesine hitap etmektedir.

2022 ve 2023 yıllarında, TYÇ'nin yararlanıcılara tanıtılması için büyük bir ulusal ve uluslararası bir tanıtım kampanyası yürütülmüştür. Bu kampanya, yedi Türk şehirde düzenlenen etkinlikler ve Ekim 2022'de İstanbul'da düzenlenen bir konferansı içeriyordu. Katılımcılar arasında ülkenin önemli eğitim, öğretim ve iş gücü piyasası kuruluşları ile paydaşlar bulunmuştur. On yedi başka ülkeden uzmanlar, uluslararası deneyimlerini ve görüşlerini paylaşmıştır.

2023'te, TYÇ Yönetim Kurulu üyeleri ve geniş paydaş grupları için kredi sistemleri konusunda eğitim düzenlenmiştir.

Yenilikçi bir yaklaşımla, Haziran 2023'te Ankara'da, TYÇ logosunun kullanımını teşvik etmek ve bu logonun belirtilen UYÇ seviyesine sahip belgelere yerleştirilmesinin önemini vurgulamak amacıyla bir etkinlik düzenlendi. Etkinliğe Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yükseköğretim Kalite Kurulu, TYÇ Yönetim Yapıları ve yükseköğretim kurumlarının temsilcileri katıldı.

2023 yılının Temmuz ayında YÖKAK ile paydaş işbirliği toplantısı düzenlenmiştir, Ağustos ve Eylül aylarında ise Millî Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı konulu işbirliği toplantıları yapılmıştır.

24 Ocak 2024 tarihinde, TYÇ logosu bilgilendirme etkinliği düzenlendi.

5 Mart 2024 tarihinde, “Diplomanın Ötesinde: Beceriler, Mikro Yeterlilikler ve İstihdam Edilebilirlik” başlıklı bir etkinlik düzenlendi.

2024 yılında, dört farklı üniversite ile işbirliği içinde Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Europass ve Mikro Yeterlilikler Konferansı düzenlendi.

İzmir Ekonomi Üniversitesi ile işbirliği içinde “Mikro Yeterlilikler: Dijital Çağın Kimlik Kartları” adlı çalıştay gerçekleştirildi. Çalıştay raporu, İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları tarafından kitap olarak yayınlandı.

2025 yılında, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ile işbirliği içinde farklı zamanlarda “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ve Mikro Yeterlilikler” başlıklı konferanslar düzenlendi.

Paydaşlara yeterliliklerin geliştirilmesi hakkında ayrıntılı bilgi sağlamak amacıyla bir kılavuz hazırlanmıştır.

Mikro yeterlilikler, paydaş toplantılarında da tanıtılmış ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kapsamında Mikro Yeterliliklere İlişkin Usul ve İlkeler, tüm paydaşların katılımıyla hazırlanmıştır.

7.4 Yeterlilik veritabanları ve kayıtları

Türkiye'nin ulusal yeterlilik veritabanı, iyi kurulmuş ve kapsamlıdır. Ülkedeki tüm kalite güvenceli yeterlilikleri tek bir yerde toplayarak, bu yeterliliklerin görünür, erişilebilir ve birbirleriyle ve uluslararası muadilleriyle karşılaştırılabilir olmasını sağlar.

Veritabanı, yeterlilik türüne göre tanımlama yapacak şekilde yapılandırılmıştır. Şu anda veritabanında 32.488 yeterlilik bulunmaktadır: 681'i Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) sorumluluğunda; 2.357'si Eğitim Bakanlığı (MEB) sorumluluğunda; 29.399'u Yükseköğretim Kurulu (YÖK) sorumluluğunda ve 51'i diğer ilgili kurum/kuruluşların sorumluluğunda.

Yukarıda belirtildiği gibi, bu yazının yazıldığı tarihte, uygulama süreci sonucunda TYÇ'ye toplam 2.159 yeterlilik dahil edilmiştir. Bunların 1.761'i YÖK'nin, 398'i ise MYK'nın yönetimindedir.

Yükseköğretim kurumlarının sayısının fazla olması ve bu kurumların yeterlilikleri geliştirme ve verme konusunda özerk olmaları, yeterliliklerin büyük çoğunluğunun bu sektörden gelmesinin nedenini açıklamaktadır.

TYÇ'ye yeterliliklerin yerleştirilmesinden sonra, TYÇ ve AYÇ'nin görünürlüğünü artırmak ve yaygın kullanımını sağlamak öncelikli adım olmuştur.

Sorumlu kurumlar, TYÇ logosunu web sitelerinde, veritabanlarında, tabelalarda, tanıtım belgelerinde ve fuarlar gibi etkinliklerde de kullanabilirler, ancak ilgili yeterliliğin TYÇ'ye dahil edildiği açıkça belirtilmelidir.

Türkiye Yeterlilik Veritabanı'ndaki yeterlilikler, her yeterlilik için özel geliştirilmiş QR kodları aracılığıyla web sayfalarına erişim sağlar. Kullanıcılar, QR kodu tarayarak öğrenme çıktıları, AYÇ seviyesi, kalite güvence gereklilikleri, ilerleme yolları ve TYÇ'deki yer gibi ayrıntılı bilgilere ulaşabilir. QR kodu bulunan TYÇ logolu yeterlilikler, AYÇ seviyesine açıkça atıfta bulunur ve logolar Türkçe veya İngilizce olarak kullanılabilir.

Yeterlilik bilgileri (adı, sorumlu kurum, TYÇ ve AYÇ seviyeleri, öğrenme çıktıları vb.) belge ve diplomalardaki TYÇ logolarına eklenen QR kodlar aracılığıyla erişilebilir. Bilgiler Türkçe ve İngilizce olarak sunulmaktadır.

Portal, öğrenciler, öğretmenler, rehberlik uzmanları ve işverenler dahil tüm TYÇ paydaşları tarafından kullanılabilir. Son kullanıcılara yeterlilikler hakkında çok sayıda bilgi sunarken, bireyler sorularını doğrudan MYK'ya iletebilirler.

Veritabanı, AB hibeleri ile geliştirilmiş olup, AYÇ Tavsiye Kararı Ek VI ile tamamen uyumludur; Ek VI'daki tüm alanlar kapsanmıştır ve kayıt için zorunludur. Veriler Türkçe ve İngilizce olarak aranabilir.

Öğrenim çıktılarının açıklamaları tam olarak kaydedilmiştir. İlgili yeterlilikler için diploma eki bilgileri dahil edilmiştir.

Veritabanı, Europass portalına bağlıdır, ancak veriler henüz Europass'ta erişilebilir değildir. QDR ve Europass bağlantılarının yeniden kurulması için portal yazılımının Avrupa Öğrenme Modeli (ELM) Sürüm 3 ile güncellenmesi planlanmaktadır. Bu, veritabanının genişletilmesini ve müfredat geliştirme, kariyer rehberliği ve danışmanlığını desteklemek için daha kullanışlı hale getirilmesini sağlayacaktır. Bu, yeni kullanıcı arayüzleri geliştirme fırsatları da yaratabilir.

Veritabanındaki yeterliliklere ilişkin bilgiler Türkçe ve İngilizce olarak sunulmaktadır. Veritabanında yalnızca özet ve temel öğrenim çıktıları yer almaktadır.

7.5 Yabancı yeterliliklerinin tanınmasında UYÇ'nin kullanımı

Türkiye, ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyindeki yabancı akademik yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve tanınması için, mevzuatla desteklenen ve Lizbon Sözleşmesi ile uyumlu, işleyen bir sisteme sahiptir. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Denklik Bürosu, bu derecelerin tanınması ve denklik taleplerini ele almaktadır. TYÇ, ENIC-NARIC Türkiye ve Millî Eğitim Bakanlığı gibi sorumlu kurumlar tarafından yabancı yeterliliklerin tanınmasında kullanılır.

Türkiye'de zanaat mesleği yapmak için ustalık belgesi veya eşdeğeri gereklidir. Yabancılar, belgelerinin eşdeğerliği Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tanınırsa iş kurabilir veya çalışma hakkı kazanırlar. MYK, Türkiye'de çalışacak yabancıların mesleki yeterliliklerini doğrulamaktan sorumludur.

Türkiye'de birçok meslek düzenlemeye tabidir, bunlara daha önce bahsedilen tehlikeli mesleklerdeki 204 MYK yeterliliği de dahildir. Düzenlemeye tabi bir mesleği icra etmek için gerekli şartlar farklı kanunlarda tanımlanmıştır.

Yükseköğretim Kurulu, AB Direktifi 2013/55 ile belirlenen yedi düzenlemeye tabi mesleğin asgari eğitim gerekliliklerinin uyumlaştırılmasına ilişkin bir Yönetmelik kabul etmiştir. Avrupa Direktifi 2013/55 kapsamındaki Genel Sistem, AB üye devletlerinde düzenlemeye tabi diğer meslekler ve mesleğin icrası için MYK belgesi gerektiren meslekler için de önemli olabilir. Bu konu henüz ele alınmamıştır.

7.6 Kariyer rehberliği ve danışmanlığı

Öğrenciler ve iş arayanlar için rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, mevcut müfredat ve yeterlilikler konusunda yönlendirme sağlar. Bu hizmetler, eğitim ve istihdam sektörlerinde güçlendirilmesi gereken bir alandır. TYÇ ve TYÇ veritabanı, bu süreçte açık ve merkezi bir rol oynar.

7.7 UYÇ'nin bilinirliği ve kullanımı

Bakanlıklar, YÖK vb. gibi TYÇ'nin uygulanmasıyla ilgili işlevleri yerine getiren kurumlar ve kalite güvence kurumları, TYÇ konusunda yüksek farkındalığa sahiptir. Benzer şekilde, eğitim ve öğretim sağlayıcıları, sektörleri ve dalları, meslekleri ve mesleki grupları temsil eden STK'lar ile TYÇ ile etkileşim halinde olan beceri konseyleri aracılığıyla faaliyet gösteren işveren örgütleri ve endüstri kurumları da TYÇ konusunda yüksek farkındalığa sahiptir.

TYÇ seviyelerinin açıkça belirtildiği niteliklere sahip öğrenciler, bu çerçeveye bir ölçüde aşinadır. Ancak, iş piyasasında zaten yer edinmiş olanlar veya daha eski niteliklere sahip olanlar, genellikle TYÇ hakkında daha az bilgi sahibidir.

İşçiler ve iş arayanların farkındalık düzeyi şimdilik orta seviyededir, ancak gelecekte daha da artması beklenmektedir.

Rehberlik ve danışmanlık uzmanlarının farkındalığı henüz ölçülmemiştir.

7.8 UYÇ'nin izlenmesi ve değerlendirilmesi

Bölüm 7.3'te ayrıntılı olarak açıklanan etkinliklerde, katılımcılardan ve paydaşlardan anket aracılığıyla TYÇ'ye dair geri bildirim alınmış, TYÇ uygulamalarındaki ilerlemeler ile karşılaşılan güçlükler ortaya konulmuştur.

Ocak 2023'te bir TYÇ Ulusal Konferansı düzenlendi. Bu konferansta, çerçevenin genel işleyişi değerlendirilirken, ÖÖT, yeterliliklerin seviyelendirilmesi, kalite güvencesi gibi konularda teknik çalışmalar için rehberlik edildi.

2024 yılı Ocak ayında, Mesleki Yeterlilik Kurumu, Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Kalite Kurulu iş birliğiyle TYÇ Logo Bilgilendirme Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Yıl boyunca TYÇ web sitesi üzerinden iletilen sorular düzenli olarak değerlendirilmekte ve ilgili kullanıcılar bilgilendirilmektedir.

7.9 UYÇ'nin etkisi

TYÇ, yeni yeterliliklerin seviyelendirilmesine ilişkin açık ve tutarlı kriterler belirleyerek yeterliliklerin şeffaflığının, karşılaştırılabilirliğinin ve kalitesinin güçlendirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Çerçevenin etkisi, öğrenme çıktıları yaklaşımının standartların ve yeterliliklerin tasarımıyla yaygın olarak benimsenmesi ve farklı yeterlilik türleri arasında ilerleme imkânlarının artmasıyla daha görünür hâle gelmiştir.

Bölüm 6'da sunulan veriler, özellikle yaygın öğrenme yoluyla edinilen becerilerin belgelendirilmesine yönelik süreçlerin gelişmesi sayesinde belgelendirme faaliyetlerinin önemli ölçüde arttığını göstermektedir.

UYÇ'nin etkisi, etkisi, paydaşlar arasındaki sürekli diyalog ve iş birliğinde de açıkça görülmektedir. Sektörel Beceri Konseyleri ve YBK'lerin çalışmaları, sektör temsilcilerinin standartların, müfredatların ve yeterliliklerin geliştirilmesine aktif katkı sunmasını sağlamaktadır.

2024–2028 Ulusal İstihdam Stratejisi'nde TYÇ'ye, iş gücünün belgelendirilmesinin desteklenmesi bakımından merkezi bir rol verilmiştir. TYÇ, farklı türlerdeki yeterlilikleri kapsayarak özellikle iş deneyimine dayalı olarak yetkinlik kazanmış bireylerin yeterliliklerinin belgelendirilmesini kolaylaştırmaktadır.

8. AYÇ'YE REFERANSLAMA

8.1 AYÇ'ye referanslama

Türkiye, AB aday ülkesi ve AYÇ Danışma Grubu üyesidir ve yükseköğretimde Bologna sürecine katılmaktadır. 2017 yılında Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'ne referanslanmış ve Bologna çerçevesi ile uyumluluğu belgelenmiştir. Uygulamadaki ilerlemeyi yansıtmak üzere, TYÇ'nin hayata geçirilmesine dair 2023 yılında güncellenmiş bir referanslama raporu sunulmuştur.

Türkiye Referanslama Raporu güncellenmiş ve Mart 2025'te AYÇ Danışma Grubu'na yeniden sunulmuştur; bu tarihte yeniden referanslama işlemi gerçekleştirilmiştir.

Türkiye, Bologna Süreci'nin uygulanmasında ileri bir aşamadır.

8.2 Uluslararası işbirliği

Türkiye, AB, AEA ve aday ülkeler arasında mesleki eğitim ve öğretim alanında işbirliğini geliştirmek amacıyla oluşturulan Riga Süreci'ne katılmaktadır. 2015 yılından bu yana iş temelli öğrenme, kalite güvencesi, mesleki eğitim ve öğretime erişim, yeterlilikler, temel yeterlilikler ve öğretmenlerin mesleki gelişimi gibi öncelikli alanlarda Riga orta vadeli hedeflerine (MTD'ler) uygun ilerleme kaydedilmiştir.

Kalite güvencesi alanında, Türkiye Yükseköğretim Kalite Kurulu 2020 yılında ENQA üyesi olmuştur. Yükseköğretim Kurulu, ENIC-NARIC ağlarında Türkiye'yi temsil etmektedir.

Türkiye, 57 mesleki eğitim ve öğretim merkezi ile yükseköğretim merkezinin Avrupa Eğitim Vakfı'nın (ETF) Mükemmellik Ağı'na (ENE) katılımını sağlamaktadır.

9. DÜŞÜNCELER VE PLANLAR

Türkiye'nin çerçevesi son derece gelişmiş bir araçtır. Geniş ve derinlemesine uygulanması, öncü kurumların uzmanlığı, titiz bir kalite güvence sistemi ve sektörün kararlı katkısı sayesinde mümkün olmuştur.

Ayrıca, Sorumlu Kurumların Yeterlilik Türü Spesifikasyonları gibi düzenlemeler, politikalar ve prosedürlerden oluşan destekleyici bir çerçeve mevcuttur.

TYÇ henüz MEB yeterliliklerini içermese de, birçoğu kayıt altına alınmış olup, 2025 ve sonrasında çerçeveye dahil edilmesi beklenmektedir. MEB sorumluluğundaki yeterlilikler Türkiye Yeterlilikler Veritabanına eklenmiş olup, bunların TYÇ'ye yerleştirilmesi süreci devam etmektedir. Bu sayede milyonlarca kişi yakında TYÇ'nin bir parçası olan yeterliliklere sahip olacak, yeni bir yolculuğa başlayacak ve bu sayede yeni iş ve öğrenim fırsatlarına erişebilecektir.

TYÇ Stratejik Belgesi, TYÇ'nin gerçek anlamda Hayat Boyu öğrenme çerçevesi haline gelmesi için net bir yol haritası sunmaktadır. Halihazırda sürece dahil olan paydaşların yanı sıra, öğrenenler, işverenler, sendikalar, meslek odaları, öğretmenler, eğitimciler, değerlendiriciler ve rehberlik danışmanları gibi daha geniş bir kesimin katılımı sağlanmalıdır. TYÇ Stratejik Belgesi'nde önerilen önlemler arasında, öğrenenlerin TYÇ yönetim yapılarına dahil edilmesi yer almaktadır.

TYÇ, iyi tasarlanmış bir iletişim stratejisiyle tanıtılmaktadır. Ancak, çerçevenin çok sayıda ve çeşitli kuruluşlarını ve paydaşlarını harekete geçirmek için, paydaşlarla iletişim kurmanın yeni yolları ve TYÇ'nin iş tanımlarına ve iş ilanlarına, kurs tanımlarına ve belgelere dahil edilerek Türk vatandaşları için günlük bir gerçeklik haline getirilmesi dahil olmak üzere, kapsamlı kapasite geliştirme ve farkındalık artırma çabaları gerekmektedir.

TYÇ, Türkiye'nin Hayat Boyu kariyer rehberliği ve danışmanlık sistemleri ve araçlarıyla etkin bir şekilde entegre edilmelidir; böylece bireylerin yeterlilikler, öğrenim ve istihdam fırsatları arasında kolaylıkla yönlendirilmesi sağlanabilir. TYÇ Veritabanı, rehberlik ve danışmanlık uzmanlarını, müfredat geliştiricilerini desteklemek ve halka erişimi artırmak için daha etkin kullanılabilir.

Çoğu TYÇ yeterliliği, resmi eğitim yeterliliklerini başarıyla tamamlayan bireylere verilmektedir. Bununla birlikte, MYK tarafından üç milyondan fazla belge verilmiş olup, bunların çoğu belirli tehlikeli mesleklerde çalışanlar için zorunlu program kapsamında sağlanmıştır.

Aynı zamanda, şimdiye kadar yeterince temsil edilmeyen gruplara veya kategorilere erişimi artırmak amacıyla doğrulama uygulamalarının genişletilmesi gerekmektedir.

Bu, tehlikeli mesleklerde çalışmayan kadınları da kapsar. Ayrıca Türkiye'de yaşayan milyonlarca mülteci de bu yeterliliklerden faydalanabilir. MYK, prosedürlerini uyarlayarak ve yeterliliklerini tercüme ederek mültecilerin erişimine açmıştır; bugüne kadar 15.000'den fazla mülteci MYK belgesi almıştır. Ancak bu başarı, büyük ölçüde bağışçıların mali desteği sayesinde gerçekleşmiştir ve mültecilerin bu yeterlilikler sayesinde daha ileri düzeyde öğrenim, eğitim ve iş fırsatlarına erişebilmeleri için sürdürülebilir çözümler gerekmektedir.

Diğer birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi, Hayat Boyu Öğrenmeyi desteklemek için yetişkin öğreniminin TYÇ'ye daha iyi entegre edilmesi gerekmektedir.

Şu anda, MYK tarafından verilen ulusal mesleki yeterlilikler yalnızca değerlendirme yoluyla elde edilebilir; bu değerlendirmelere hazırlayan ilgili programlar mevcut değildir. Bunun nedeni, yetkili belgelendirme kuruluşlarını akredite etmek için kullanılan ISO 17024 Standardının personel sertifikasyonu ile ilgili olması ve değerlendirme kuruluşlarının eğitim ve değerlendirme işlevleri arasında çıkar çatışmasının önlenmesi gerektiğini vurgulamasıdır. Ancak, kişilerin sınavlara hazırlanmasını sağlayacak eğitim sağlayıcılarının akredite edilmesi gerektiği konusunda hâlen bir tartışma devam etmektedir. Bu yeni düzenlemeler, ulusal mesleki yeterlilik sınavlarına hazırlanan adayların başarı oranını muhtemelen artıracaktır.

Ayrıca, MEB tarafından lisanslanan 3.743 modüler program, Hayat Boyu Öğrenme kursları ve muhtemelen yaygın ve serbest öğrenmenin geçerliliğinin onaylanması için önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Sorumlu Kurumların kontrolü dışında, şirketlerde, satıcı belgeleri kullanan özel sağlayıcılar tarafından veya STK'lar, gönüllü sektör veya topluluk girişimleri tarafından birçok başka eğitim şekli mevcuttur. Soru, bunların bir gün TYÇ'nin bir parçası olup gerçekten Hayat Boyu Öğrenme çerçevesini tamamlayıp tamamlayamayacağıdır.

KISALTMALAR

YBK	Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşları
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
AKTS (ECTS)	Avrupa Kredi Transfer ve Biriktirme Sistemi
ENQA	Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Birliği
AYÇ	Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
EQAVET	Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi
ETF	Avrupa Eğitim Vakfı
AB	Avrupa Birliği
GDP (GSYİH)	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
ISCED	Uluslararası Eğitim Sınıflandırması
ISCO	Uluslararası Meslek Sınıflandırması Standardı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
UYÇ	Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
QA	Kalite Güvencesi
QF-EHEA	Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilik Çerçevesi
SK	Sorumlu Kurumlar (YÖK, MEB, MYK)
ÖÖT	Önceki Öğrenmelerin Tanınması
YÖKAK	Türkiye Yükseköğretim Kalite Kurulu
TYÇ	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
VET	Mesleki Eğitim ve Öğretim
YSÖD/ VNFIL	Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması
MYK	Mesleki Yeterlilik Kurumu

KAYNAKLAR

Avrupa Eğitim Vakfı (ETF), *Eğitim, öğretim ve istihdam alanındaki önemli politika gelişmeleri – Türkiye 2024*, Torino 2025. Çevrimiçi olarak erişilebilir: [Key policy developments in education, training and employment - Türkiye 2024 | ETF](#)

Avrupa Eğitim Vakfı (ETF), *Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması – ülke raporu, Türkiye ülke raporu*, 2023, Torino 2024. Çevrimiçi olarak erişilebilir: [Validation of non-formal and informal learning – Türkiye | ETF](#)

Daha fazla bilgi

Mesleki Yeterlilik Kurumu web sitesi <https://www.myk.gov.tr/>

TYÇ ve AYÇ web sitesi <https://www.tyc.gov.tr/>

TYÇ veritabanı: <https://portal.tyc.gov.tr/>

AYÇ referanslama raporu <https://tyc.gov.tr/trr.pdf>

Yükseköğretim yeterlilikler çerçevesi, programlar hakkında bilgi: <http://www.tyyc.yok.gov.tr/>

Öğrenme Kazanımları Rehberi <http://www.tyc.gov.tr/indir/tyc-ogrenme-kazanimlari-rehberi-i85.html>

Öğrenme Kazanımları hakkında AYÇ Notu 4'ün Türkçe versiyonu
<http://www.tyc.gov.tr/indir/ogrenmekazanimlari-yaklasimi-i20.html>

Kalite Güvence El Kitabı <http://www.tyc.gov.tr/indir/TYÇ-quality-assurance-handbook-i83.html>

Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması Rehberi <http://www.tyc.gov.tr/indir/yaygin-veserbest-ogrenmelerin-dogrulanmasi-rehberi-i22.html>

TYÇ İletişim Stratejisi <http://www.tyc.gov.tr/indir/tyc-iletisim-stratejisi-i33.html>

TYÇ Terimler Sözlüğü <http://www.tyc.gov.tr/indir/tyc-terimler-sozlugu-i1.html>

TYÇ Stratejik Belgesi <https://www.tyc.gov.tr/indir/TYÇ-strategy-paper-i114.html>

AYÇ Broşürü ve İnfografik'in Türkçe versiyonları <http://www.tyc.gov.tr/indir/ayc-10-yil-infografigi-i73.html>; ve <http://www.tyc.gov.tr/indir/ayc-10-yil-kitapcigi-i24.html>

TYÇ, AYÇ ve Seviye Tanımlayıcıları Broşürü <http://www.tyc.gov.tr/indir/tyc-infografigi-2019-i63.html>